

Asia: VN/27639/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (valkoposkihanhet ja merimetsot)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Merenkurkun Lintutieteellinen yhdistys ry, jatkossa MLY, tuo kannanotossaan esiin seuraavaa.

Emme kannata lakimuutosta. Arvioimme, ettei lintujen tappaminen ole vaikuttavuudeltaan tehokas eikä kestävä keino vähentää sen paremmin valkoposkihanhen kuin merimetsonkaan aiheuttamia ongelmia.

Ensinnäkin on todettavissa, että valkoposkihanhen nurmipelloille erityisesti Itä-Suomessa aiheuttamat merkittävät vahingot ovat tosiasia, kun taas merimetson taloudellinen vaikutus kalakannoille on esim. Luonnonvarakeskuksen tutkimusten perusteella hyvin kyseenalainen.

Arvioimme, että etenkin valkoposkihanhen ympärivuotisesta metsästyksestä seuraa turhaa häiriötä muullekin lajistolle, mukaan lukien monille rauhoitetuille lajeille. Kärsiviä lajeja voivat olla muun muassa kuovi, tundrahanhi tai peltosirkku. Viimeksi mainittu peltoaukeilla esiintyvä laji on vaarassa kuolla sukupuuttoon Suomesta. Lakimuutos on tältä osin selkeässä ristiriidassa luonnonsuojelulain kanssa. Metsästyksestä seuraavaa häiriötä tulee pitää luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeamista vaativana tahallisenä toimintana. Merimetson metsästys olisi jossain määrin rajatumpaa, mutta myös siitä saattaa seurata häiriötä rauhoitetulla lajistolle. Erityisen huolissamme olemme monille uhanalaisille saaristolintulajeille (esim. riskilä, pilkkasiipi, lapasotka, karikukko) seuraavasta häiriöstä.

On kyseenalaista, voisiko metsästyksellä ylipäättään pystyä hallitsemaan valkoposkihanhienviljelyksille aiheuttamia vahinkoja otettaessa huomioon, että vahinkoja aiheuttavat parvet saattavat koostua jopa tuhansista linnuista. Metsästyksen muutonaikaisilla levähdysalueilla niin keväisin kuin syksyisin saattaisi ainoastaan johtaa lintujen liikkuvuuden lisääntymiseen ja vahinkojen siirtymiseen toisille pelloille. Lintujen kasvava ravinnontarve, joka seuraisi tästä ylimääräisestä liikkumisesta, voisi luonnollisesti johtaa entistä laajempiin viljelysvahinkoihin.

Luonnonvarakeskus on tutkimuksessaan todennut, että merimetso ei uhkaa Suomen rannikkovesien ahvenkantoja. Pienikokoisten ahventen on todettu muodostavan 20-40 % merimetson ravinnosta.

Oma kysymyksensä on eettisyys, mitä tulee lintujen tappamiseen. Ampuminen aiheuttaisi varmuudella kärsimystä linnuille, mukaan lukien kuolemaan johtamaton tai hitaasti johtava haavoittuminen. Lakimuutos saattaa osaltaan johtaa suomalaisten luontosuhteen vääristymiseen ja lisäksi kielteistä suhtautumista luonnonvaraisiin eläimiin. Emme pidä tällaista kehitystä millään tavalla kestäväenä. Maassamme luontaisesti tavattavien lajien esiintymisen tulee olla yleisesti hyväksyttävää ja oikeutettua, ja valtion pitää tarjota kestävä ja oikeudenmukaiset menetelmät taloudellisten vahinkojen korvaamiseen. Muistutamme, että merimetso ei ole vieraslaji. Lakimuutos voisi johtaa myös kasvaviin vaatimuksiin esimerkiksi kurjen ja laulujoutsenen metsästyksen sallimiseksi.

Valkoposkihanhienviljelysvahinkojen korvaamiseen on jo nykyisin olemassa menetelmä, eli viljelijä voi hakea korvausta niiden aiheuttamista, dokumentoiduista vahingoista. Tilanne, jossa valkoposkihanhi siirrettäisiin metsästyslain alaisuuteen, mutta korvauksia vahingoista maksettaisiin edelleen ympäristöministeriön määrärahoista, olisi täysin poikkeuksellinen. Millään lintulajilla ei ole nykyisin vastaavaa lainsäädännöllistä asemaa. Lajien jaosta metsästyks- tai luonnonsuojelulain alaisuuteen ei tule tämän lajin kohdalla poiketa. Tilanteessa, jossa valkoposkihanhienviljelysvahinkojen metsästyksen sallittaisiin lakimuutoksessa esitetyllä tavalla, ympäristöministeriön korvausvelvollisuus tulee lakkauttaa. Tällöin ongelman ratkaisu olisi lajin metsästyksen salliminen, kuten aikoinaan toimittiin naakan tapauksessa.

Kyseessä oleva yhteiskunnallinen keskustelu on polarisoitunutta siten, että vahinkojen ja niiden torjuminen kovin keinoin pehmeiden sijaan on vallalla. Vastaavasti ehdotukset uhanalaisten ja lähes sukupuuton partaalla olevien lintulajien – esimerkiksi punasotka, tukkasotka, heinätavi – siirtämiseksi metsästettävistä lajeista luonnonsuojelulain ja ympärivuotisen rauhoituksen eivätkä edenneet. Näin ollen luontokadon torjunta vaikuttaa valitettavasti edelleen olevan yhteiskunnassa toissijaisessa asemassa, mistä tämä lakimuutosehdotus on hyvänä osoituksena.

Esitämme, että lakimuutoksesta luovutaan. Tappamisen sijaan valkoposkihanhienviljelysvahinkoja tulee ennaltaehkäistä kestäväillä ja oikeudenmukaisilla keinoilla. Keskeisenä keinona on lisätä maataloustukikelpoisten lintupeltojen määrää ja koordinoita niiden sijoittumista valkoposkihanhienviljelysvahinkojen keskeisille levähdysalueille. Valkoposkihanhienviljelysvahinkojen luontaisten ruokailuympäristöjen,

matalakasvuisten rantaniittyjen, puuttuessa näiden määrää tulisi lisätä maataloustukien keinoilla. Perinnebiotooppeina hoidettavien kohteiden määrän lisäämisestä olisi hyötyä luonnon monimuotoisuudelle laajemminkin. Valtion resursseja näihin toimiin tulee tarvittaessa merkittävästi lisätä nykyisestä.

Paadar Anne
Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry.